

U ovom broju možete pročitati:

- ◆ **Projekti: Prva regionalna komunikacijska mreža**
- ◆ **ANEM BiH: Prva krovna organizacija rtv stanica**
- ◆ **Analize: Pakt o stabilnosti Balkana u medijima**
- ◆ **Vijesti**
- ◆ **Mediji u zemljama regiona (VII): Medijska situacija u postratnoj Jugoslaviji**

Novosti o medijima

Svake druge sedmice priprema
agencija SAFAX, Sarajevo
<http://www.mp-institut.com/>

- ◆ **Novinarstvo i demokratija**
- ◆ **Mediji u tranziciji**

Broj 35, Serija I

Sarajevo, 28. juni 1999.

Projekti

Prva regionalna komunikacijska mreža

Media plan institut iz Sarajeva pokrenuo je aktivnosti za uspostavljanje prve komunikacijske mreže istraživačkih i obrazovnih institucija sa područja medija u jugoistočnoj Evropi. Mreža je izraz želje nezavisnih medijskih institucija da doprinesu uspostavljanju demokratskog i pluralnog medijskog ambijenta, što je uslov za izgradnju mira i stabilnosti u ovom dijelu Evrope.

Projektom mreže, koji je izradio Media plan institut iz Sarajeva, planira se razmjena informacija i analiza o medijskoj situaciji u zemljama regiona, a posebno iz domena profesionalne i vlasničke transformacije, medijskog prava, zaštite novinarskih sloboda i uspostavljanja medijskog tržišta. Institucije koje se bave stručnim obrazovanjem novinara razmjenjivaće profesore i trenere i organizovati seminare o vlastitim iskustvima. Pored Media plan instituta, interes za učešće u mreži do sada su izrazili Institut za medijsko pravo iz Ljubljane (Slovenija), Centar za obrazovanje novinara srednje i istočne Evrope u Opatiji (Hrvatska), Media centar Beograd (Jugoslavija) i Albanski medijski institut Tirana (Albanija).

Dio saradnje ostvarivaće se i preko nezavisnih novinskih agencija u regionu. Medijske novosti agencije SAFAX već nekoliko brojeva značajnu pažnju posvećuju medijskoj slici zemalja regiona, zahvaljujući saradnji koja je uspostavljena sa novinskim agencijama BETA iz Beograda, STINA iz Splita i Montena Fax iz Podgorice.

Zamišljeno je da mreža funkcioniše na demokatičan i institucionalno neformalan način koristeći internet kao osnovnu formu komunikacije.

Pakt o stabilnosti Balkana u medijima: Komplementarnost medija na djelu

Ovaj tekst je rezultat jednodjeljnog monitoringa i analize šest dnevnih i sedam nedjeljnih listova/magazina u BiH, te tri centralne informativne emisije - TVBiH, SRT i OBN. Monitoring/analiza se okvirno vremenski podudara sa potpisivanjem Pakta o stabilnosti jugoistočne Evrope (četvrtak, 10. jun) u Kelnu, zaključno sa narednim četvrtkom (17. jun).

Oficijelan naziv konferencije, odnosno dokumenta, nedovoljno je poznat široj javnosti, a glasi: "Pakt o stabilnosti jugoistočne Evrope". U medijskim prezentacijama korištene su različite formulacije kao: "Pakt o stabilnosti Balkana", "Proces za Balkan", "Sistem za postratnu jugoistočnu Evropu", a najčešća sublimacija je bila - "Proces evropeizacije Balkana", jer je to i suština pakta, koji inače počiva na tri ključna plana: ekonomskom, političkom i vojno-bezbjednosnom. Pakt sadrži 43 člana/paragrafa.

Dnevni avaz najiscrpniji od dnevnih listova

Uočljivo je kako su dnevne novine, uz izvjesne izuzetke, dosta šturo izvještavale o ovom događaju. Kao da ih je u zapletenosti u lokalne događaje i afere sastanak u Kelnu iznenadio. Evropske teme i integracije i inače nisu posebno zanimljive za sarajevske i banjalučke dnevne. Najškrtiji je bio najstariji bh. dnevnik sarajevsko *Oslobođenje*, koje je u broju od petka, 11. 06. na drugoj strani prenijelo agencijsku vijest (BHP/AFP), koja je u redakcijskoj opremi bila gotovo sakrivena: "Usvojen "Pakt o stabilnosti na Balkanu". Ilustracije radi, uočljivije je bila plasirana vijest, naslovljena: "Bombama protiv deložacije", uz priloženu fotografiju o privođenju osumnjičenog za pokušaj aktiviranja dvije ručne bombe.

Večernje novine od istog dana su bile još škrtije od *Oslobođenja*. Na drugoj strani su donijele kratku noticu pod naslovom "Stabilnost kontinenta", sa nadnaslovom: "Pakt o stabilnosti u jugoistočnoj Evropi". Međutim, *Večernje novine* su u broju od 16. juna imale zanimljiv intervju sa ministrom inostranih poslova Jadrankom Prlićem, prvenstveno na temu Pakta. Intervju je uočljivo najavljen na naslovnoj strani lista (uz fotos ministra), sa naslovom: "Neće biti nove Jugoslavije". Ministar je odgovor na novinarsko

Novosti o medijima- na jednom mjestu o aktuelnim medijskim događanjima u Bosni i Hercegovini
Izlazi svakog drugog ponedjeljka na engleskom i bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku. Tekstovi domaćih autora objavljuju se na jeziku kojim se autor služi.

Izdaje: **Media plan** i novinska agencija **Safax**

Urednik: Zoran Udovičić

Redakcija u Sarajevu:
Patriotske lige 30/III, Sarajevo;
Tel/fax:+387 71 213 078, 206 542
E-mail:

safax-mp@bih.net.ba

<http://www.mp-institut.com/>

**PREŠTAMPAVANJE DOZVOLJENO
UZ NAZNAKU AGENCIJE I AUTORA**

Zahvaljujući donaciji Fonda Otvoreno društvo Soros Sarajevo i Westminster Foundation for Democracy London domaćim medijima servis se dostavlja besplatno

pitanje upravo započeo konstatacijom kako javnost nije dovoljno upoznata sa “Paktom stabilnosti”, kako ga je formulisao. U broju od narednog dana, list je prenio inicijativu SDPBiH da Sarajevo bude administrativni centar Pakta.

Najmlađi sarajevski dnevni list – *Dnevni avaz*, u skladu svoje specifične uređivačke koncepcije – težište stavlja na ličnosti a manje na događaje same, što se ovdje (u ovoj sredini), pokazalo prijemčivim - slično je postupio i u prezentaciji Pakta. Tako, trećom stranom lista od 11. juna dominira naslov: “Potpisan Pakt o stabilnosti Balkana”, uz fotos ministra Prlića, te šatirani “antrfile”: “Prlić nudi Sarajevo za domaćina”. Ličnosti, u kontekstu Pakta, pojavljuju se i u broju od narednog dana (12. jun); to su Mirza Hajrić i Stjepan Kljujić, opet uz šatirani “antrfile”: “Prednosti Sarajeva”, kao mogućeg središta procesa. U *Avazu* od 13. juna donesen je intervju sa Bogićem Bogićevićem na temu Pakta. U “antrfileu” se otkriva javnosti kako je zapravo Bogićević autor ideje da Sarajevo bude centar Pakta za stabilnost. Najzad, u broju od 16. juna *Avaz* opet preko (uspješne) formule ličnosti varira Pakt. Naime, uz poznati nadnaslov: “Dnevni avaz” saznaje”, slijedi naslov: “Hans Van den Bruk specijalni koordinator Pakta stabilnosti?”. Kondenzovan podacima tekst od samo tri pasusa potpisan je inicijalima (F. M.).

Slobodna BiH u broju od 11. juna nije imala vijest iz Kelna, već samo informaciju iz Sarajeva o održanoj sjednici Predsjedništva BiH, na kojoj je data podrška Paktu o stabilnosti.

Glas srpski od 11. juna takođe nije imao vijest iz Kelna, već informaciju agencije SRNA iz Sarajeva o sjednici Predsjedništva BiH, u kojoj se govori o podršci Paktu, ali naslovljenu: “Usvojena platforma za Savjet Evrope”.

Takođe banjalučke *Nezavisne novine* u broju od 11. juna donose informaciju/najavu konferencije u Kelnu, naslovljenu: “Balkan čeka stabilnost”, dok u narednom broju, tj. dvobroju, donose opširniji tekst pod naslovom: ”Sit Balkan, zadovoljna Evropa”, sa upečatljivim podnaslovom, u kojem se apostrofira izjava njemačkog ministra Fišera, kako je evropsko jedinstvo “pitanje rata i mira”, a ne “pitanje određivanja kvota za proizvodnju mlijeka”. Uočljivo je da oba teksta ne sadržavaju niti ime autora, niti naziv agencije kao izvora informacije/vijesti.

Opsežni nedjeljnici

Doista se teško odlučiti koji je od bh. nedjeljnika najiscrpnije pisao o Paktu.

Na primjer, magazin *Dani* (11. jun) je imao intervju sa, kako se kaže, pravom osobom na pravom mjestu. Sagovornik je bio Nedžad Hadžimusić, ambasador u Ministarstvu inostranih poslova BiH. Magazin je anticipirao značaj Pakta, jer intervju nije donesen *post festum*, već praktično uoči konferencije u Kelnu.

Ljiljan se u dva (uzastopna) broja uspješno bavio Paktom. Mada je “Tema broja” (7– 14. juna), samo naizgled varijacija Silajdžićeve inicijative o reviziji Dejtona, izabrani sagovornici su se značajno bavili Paktom o stabilnosti Balkana. U narednom broju *Ljiljana* uvodnik “Prva linija” (Zehrudin Isaković), uz pomoć Milorada Pavića, “zadriglog srpskog nacionaliste, ali isto tako zadriglo dobrog pisca”, kao prigodne metafore, vješto i efektno pozdravlja Pakt o stabilnosti Balkana.

Hrvatska riječ u broju od 19. juna donosi iscrpan i zanimljiv intervju sa ministrom Prlićem, koji, doduše, ne govori samo o Paktu, već i o Dejtonu, naročito u kontekstu ideje o “europizaciji” Dejtona.

Svijet (13. 06.) u kolažnoj rubrici “Ljudi i događaji”, donosi noticu pod naslovom: “Inicijativa bh. diplomatije”, a odnosi se na ideju da Sarajevo bude administrativni i sl. centar implementacije Pakta o stabilnosti Balkana. Naredni broj lista donosi tekst Slobodana Inića, beogradskog prebjega, pod neobičnim naslovom: “Evropska “Krajina”, a uz nadnaslov: “Šta

predviđa “Pakt za stabilnost” jugoistočne Evrope “, koji takođe sugeriše barem formalnu nedefinisanost Pakta. Na web stranici Evropske Unije koriste se sintagme “Stability Pact”, ili “Cologne Process”.

Ministar kao izvještaj

TVBiH je u udarnom Dnevniku (10. 06.), imala uživo javljanje ministra Prlića, koji se inače već potvrdio kao pravi izvještaj/profesionalac (uostalom to je nekad i bio u mladim danima). Ovog puta je na samom početku raporta vješto udjenuo jedan originalan i višeznačan detalj: “ Javljam se sa jednog od krovova Kelna... “ Prliću je, inače, suvislim pitanjima, značajno pomogla i voditeljica i urednica od te večeri - Adisa Ruždić-Hodžić.

SRT od iste večeri nije imala izvještaj, niti vijest iz Kelna, već samo informaciju iz Sarajeva kako je Predsjedništvo BiH na svojoj sjednici podržalo Pakt o stabilnosti Balkana, ali je zato u specijalnoj emisiji (17. 06.), u udarnom terminu, odmah iza Dnevnika u 19,30, tema bila Pakt o stabilizaciji. Emisija je zapravo polusatni video-zapis (urednik Milka Čeremidžić), sa rasprave Srpskog intelektualnog foruma iz Banjaluke, koja je održana koji dan prije.

TV INFO/OBN je u svojoj hiljaditoj emisiji za gosta imao ministra Prlića, ali uoči njegovog odlaska u Keln, koji se za istu emisiju narednog dana javio iz Kelna, ali samo telefonom.

S obzirom na mnoštvo događaja na ovim prostorima, zahvaljujući nedjeljnicima, pa donekle i televiziji, ukupno se može izvući povoljna ocjena o medijskom pokrivanju Pakta o stabilnosti na Balkanu. Naprijed smo istakli, kako je ovo bio monitoring ograničenog izbora i dometa, najviše stoga što je ispušten radio, najviše zbog naših ograničenih materijalnih resursa.

Možda nesvjesno, ali ovaj put na djelu se potvrdila toliko nužna komplementarnost medija. Kao da se odnekud iznova oglasio Volter Kronkajt onom svojom čuvenom opaskom: “Čitajte sutra u svojim novinama opširnije o svemu ovome što sam vam danas govorio ... “.

(Monitoring centar Media plana - D. Babić)

M e d i j i u z e m l j a m a r e g i o n a (V I I)

U ovom broju Medijskih novosti ponovo se vraćamo medijima u Jugoslaviji. Kosovska kriza i NATO bombardovanje Jugoslavije veoma su uticali na ovaj medijski ambijent. To stanje specijalno za SAFAX analizira novinska agencija BETA iz Beograda i njen novinar Aleksandra Ranković. Istovremeno, sa Kosova se za SAFAX javlja Moni Zhubi, saradnik Media plan instituta, koji se osvrće na genezu medijske diskriminacije u ovoj jugoslovenskoj pokrajini i saopštava najnovije informacije o povratku albanskih novinara na Kosovo.

Medijska situacija u postratnoj Jugoslaviji

Striktna kontrola

Prestanak vazdušnih udara NATO-a na SRJ nije rezultirao poboljšanjem medijske klime u Srbiji. Najavljeno ukidanje ratnog stanja svakako neće značiti prestanak represije nad medijima, budući da će na snazi ostati restriktivni srpski Zakon o informisanju, donet oktobra prošle godine.

Mediji pod kontrolom države gotovo sve svoje resurse koriste kako bi u korist režima formulisali i maksimalno ojačali pokriće za sporazum koji se sprovodi na Kosovu, a koji je, po mnogim analitičarima, nepovoljniji za srpsku stranu od onog ponuđenog u Rambujeu, u Francuskoj, pre vazdušnih udara. Sa druge strane, privatni i nezavisni mediji, tokom vazdušnih udara izloženi snažnom pritisku cenzure, unekoliko su se otvorili za informacije različite vrste, koristeći oslabljeni pritisak vlasti.

Vlasti u Srbiji nisu zvanično proglasile cenzuru, ali ona je od početka intervencije NATO-a bila na delu na neformalni način. Njen oslonac je bilo ratno stanje, koje je Savezna vlada uvela 25. marta. Tu odluku je pratila i odluka da se tokom rata funkcionisanje čitave države, pa i medija, reguliše vladinim dekretima, koji su imali snagu zakona, a donošeni su po kratkom postupku. Tako su sa prvim bombama stvoreni institucionalni uslovi da se, slabe, ali postojeće, demokratske institucije u Srbiji, među kojima nezavisni mediji, suoče sa mogućnošću (delimično i praksom) direktne cenzure, prisilnog zatvaranja, preuzimanja od strane države ili, što je najblaža forma pritiska, zastrašivanjem.

Crna Gora

Medijska situacija u Crnoj Gori je sve to vreme bila bitno drugačija. U Crnoj Gori je još početkom 1998. usvojen veoma liberalni Zakon o informisanju, koji je sačinjen po evropskim standardima. Crna Gora je odbila da prihvati ratno stanje na svojoj teritoriji, sa argumentom da ga je proglasila Savezna vlada, čije uredbe ona ne priznaje, pa mediji nisu bili izloženi direktnoj cenzuri niti pritiscima. Ipak, pritisak iz Beograda je stigao u vidu vojnih poziva pojedincima, istaknutijim nezavisnim novinarima.

Vojni sud pri komandi Druge armije Vojske Jugoslavije u Podgorici, odredio je pritvor za osnivača crnogorskog nezavisnog nedeljnika Monitor i Antene M, Miodraga Perovića, tereteći ga za povredu ugleda SRJ i krivično delo sprečavanja borbe protiv neprijatelja, odnosno "besciljnost borbe protiv neprijatelja", koje je, navodno, počinio svojim tekstovima u Monitoru. Odluku o pritvoru sud je kasnije preinačio zbog narušenog zdravstvenog stanja Perovića, ali proces time nije završen. Perović je prethodno otišao iz zemlje. Vojna policija je u Monitoru tražila i novinarku Bebu Marušić, sa pozivom za sud, ali su članovi redakcije odbili da poziv prime.

Pripadnici vojne policije su pokušali da uredniku podgoričkog radija Fri Montenegro Nebojši Redžiću uruče poziv za vojni sud, a prethodno su mu pretresli stan i stan njegovih roditelja.

Crnogorske vlasti su međutim pribegle pritisku na medij koji je blizak saveznom premijeru Momiru Bulatoviću, podgorički radio Elmag. Tom radiju je ugašen predajnik na Bjelasici, sa obrazloženjem da je ugovor istekao, ali predstavnici tog medija su tvrdili da je ugovor bio još važeći. Preostali predajnici ne omogućavaju toj radio stanici, koja je zastupala političke stavove Beograda, da se čuje na severu Crne Gore. Elmag je optužio crnogorsku vladu da ometa njegov rad.

Pripreme za rat

U srpskom sistemu informisanja, pripreme za rat su počele još u oktobru prošle godine, kada je najpre usvojena uredba o ponašanju medija za vreme ratne opasnosti, a ubrzo zatim, 20. oktobra, i Zakon o informisanju, koji gotovo da nije ostavljao prostora za slobodno i objektivno informisanje građana, bez velikog rizika od drakonskih novčanih kazni.

Gotovo svi privatni i nezavisni listovi u Srbiji našli su se pod udarom zakona, među kojima su najvišu cenu platili dnevnik *Dnevni telegraf (DT)* i nedeljnik *Evropljanin*, oba u vlasništvu nezavisnog izdavača Slavka Ćuruvije, ubijenog 11. aprila u jeku bombardovanja, ispred njegovog stana u centru Beograda.

Po zakonu o informisanju, koji predviđa donošenje presude u roku od 24 sata, i njeno plaćanje takođe u roku od 24 sata, *Evropljanin* je 24. oktobra kažnjen najvišom kaznom od ukupno 2. 400. 000 dinara. Obrazloženje presude je glasilo: pokušaj rušenja ustavnog poretka. Proces je sproveden po tužbi Patriotskog saveza Beograda, fantomske organizacije koja se, po pravilu, pojavljuje na političkoj sceni samo u vreme političkih kampanja.

DT je potom osuđen najvišim kaznama po Zakonu o informisanju, a jednom po krivičnom zakonu. U ime Saveza žena Jugoslavije, Bratislava Morina (tada Komesar za izbeglice Srbije a sada savezni ministar za raseljena lica) 7. novembra je podnela tužbu zbog objavljene stilizovane pesnice, simbola opozicione studentske organizacije "Otpor". List je kažnjen sa 1. 200. 000 dinara, za "rušenje ustavnog poretka".

Po tužbi potpredsednika Vlade Srbije Milovana Bojića, 5. januara *DT* je kažnjen sa 450. 000 dinara, za "narušavanje ličnog ugleda i integriteta". Po okončanju procesa, javni tužilac je podneo krivičnu tužbu protiv vlasnika i dvojice autora teksta o ubijenom kardiohirurgu Aleksandru Popoviću, objavljenog pod naslovom "Ubijeni kritikovao Bojića". Čuruvija i dvojica novinara *DT* su 8. marta kažnjeni sa po pet meseci zatvora. Kazna nije bila izvršna, jer je žalbeni postupak bio u toku.

Drakonske kazne kojima su mediji pod udarom zakona bili izloženi, uslovili su i gašenje *Naše Borbe*, lista koji je dugo bio simbol slobodne štampe u Srbiji. Po istom zakonu kažnjeni su i beogradski nezavisni list *Danas* i privatni list *Glas*.

Mnogobrojne lokalne radio i televizijske stanice, članice Asocijacije nezavisnih elektronskih medija (ANEM) su tokom jeseni i zime prestale sa radom jer im je oduzet predajnik. Među njima su Radio Kontakt iz Prištine, prvi i do sada jedini multietnički elektronski medij u pokrajini. Predajnik je oduzet i radiju "City" iz Niša kao i radiju Senti iz Sente.

I sami članovi vlade, poput lidera Srpske radikalne stranke Vojislava Šešelja, kasnije su se, početkom bombardovanja, hvalili kako je "vlada sve učinila da na najbolji način pripremi medije za rat".

Rat

Otvorena i nedvosmislena uzurpacija slobode medija u Srbiji počela je sa prvim danima rata. Prva "žrtva" neproglašenog rata bio je popularni beogradski radio B92, kome je najpre oduzet odašiljač, da bi glavni urednik Veran Matić bio priveden u policijsku stanicu gde je držan osam sati, a potom pušten bez objašnjenja.

Radio B92 je, međutim, nastavio da emituje program preko Interneta i satelita. Usledila je, 2. aprila, nova intervencija vlasti. Formalno pravno B92 je, u vlasničkom smislu, društveno preduzeće. Vlasti su tu činjenicu iskoristile i postavile novog direktora Aleksandra Nikačevića, bliskog vladajućoj Socijalističkoj partiji Srbije. Stanica je nastavila emitovanje prema novoj uređivačkoj koncepciji koja odgovara vlastima.

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), koju je B92 predvodio, a obuhvata 35 članica u Srbiji, onemogućena je, takođe, u radu, jer su vlasti blokirale prostorije u Beogradu i iz prostorija ANEM-a pokupile deo opreme, iako je reč o udruženju stanica u kome je B92 samo jedan član, a oprema pripada ANEMU. ANEM je, kao posebno pravno lice, novi - prodržavni - radio B92 odmah isključio iz svoje Asocijacije i sada vodi spor za povraćaj opreme.

Tokom rata u Srbiji je zatvoren veliki broj radio i TV stanica, članica ANEM-a. Predajnik je oduzet i Radiju BK iz Kikinde, radiju Bum 93 iz Požarevca, Radiju "Pet" iz Niša kao i Radiju Jasenice.

Izvestan broj domaćih novinara je tokom rata privođen u policiju, ali niko od njih, u uslovima ratnog stanja, nije želeo o tome da javno govori. Nezvanično se zna da su novinari držani u pritvoru bez objašnjenja po 20 i više sati, da bi potom bili, takođe bez objašnjenja, puštani kućama. Svi štampani mediji, osim *Politike*, *Politike Ekspres*, *Večernjih novosti*, *Borbe* i novosadskog *Dnevnika*, morali su biti cenzurisani pre štampanja. Cenzura je obavljena u prostorijama Ministarstva za informacije. Njoj su prethodila višestruka upozorenja odgovornim urednicima da se moraju podvrgnuti takvoj proceduri u interesu zemlje. Cenzuri nisu podvrgavane novinske agencije Beta i Fonet. Beti su u više navrata stizala upozorenja da neke vesti nije trebalo objaviti, ali su informacije agencije koje su smatrane nepodobnim "čišćene" iz medija pre njihovog štampanja.

U medijima su izostale vesti o hapšenju trojice stranih novinara - nemačkog novinara Pita Šniclera (Sćnietzler), dopisnika televizije SAT 1, optuženog za špijunažu, francuskog novinara Erika Vajana (Eric Vaillant), kamermana televizije TF1, uhapšenog u Crnoj Gori jer je ušao u SRJ bez vize i "bavio se špijunažom" te hrvatskog novinara iz nedeljnika Globus Antuna Maslea zatvorenog takođe u Crnoj Gori sa istim obrazloženjem kao i Vajan. Posle mnogobrojnih intervencija iz inostranstva, iz zatvora su pušteni Šnicler i Vajan. Masle je, pod nerazjašnjenim okolnostima, pobjegao u Hrvatsku. U Podgorici se nezvanično tvrdi da mu je u bekstvu pomogla crnogorska policija, tako što ga je oslobodila iz zatvorske bolnice, gde ga vojska nije čuvala. Policija je u Crnoj Gori pod potpunom kontrolom vlade predsednika Mila Đukanovića, a svo vreme trajanja ratnog stanja je dolazilo do većih ili manjih koškanja između policije i Vojske Jugoslavije, koju kontroliše Beograd.

Strani novinari u Beogradu za vreme rata su bili obavezni da svoje snimljene materijale i tekstove daju pre objavljivanja na pregled vojnim vlastima. Svi novinari morali su biti akreditovani u pres centru Vojske Jugoslavije u Beogradu. Pred sam rat, i na početku njega, veća grupa stranih novinara je proterana iz zemlje, pod obrazloženjem da su pristrasno informisali javnost, a njih su zamenile druge novinarske ekipe.

Slučaj Ćuruvija

Ćuruviju su ispred njegovog stana u centru Beograda sa više od šesnaest metaka ubila dvojica maskiranih napadača, a njegova supruga, novinarka Branka Prpa, tom prilikom je zadobila udarce po glavi. U Beogradu vlada opšte uverenje da je reč o naručenom ubistvu čiji počinioći neće biti otkriveni.

Vlastima veoma blizak dnevnik *Politika Ekspres* je prethodno, 6. aprila, objavio komentar pod naslovom "Ćuruvija dočeka bombu" u kojem je Ćuruvija optužen da je tokom posete Vašingtonu, u Kongresu prošle jeseni, zastupao stavove o potrebi intervencije NATO-a kako bi se "Srbi naučili pameti". Autor komentara pozivao se na reči uticajne supruge jugoslovenskog predsednika Slobodana Miloševića, Mirjane Marković, o tome da je "izdaja dostigla najvišu tačku", što se desilo "prilikom posete SAD-u vlasnika jednog privatnog lista".

Ni više od dva meseca nakon tog ubistva, nije izvesno da li će njegova dva lista nastaviti rad, budući da su oba opterećena visokim novčanim kaznama koje još nisu uplaćene. Naslednici takođe nisu naklonjeni ideji da nastave taj bisnis, uprkos želji mnogobrojnih novinara da tako urade.

Repetitori

NATO je tokom bombardovanja SRJ uništio 18, od 19 postojećih repetitora državne Radio-televizije Srbije (RTS). Neki su uništavani više puta. Razorene su zgrade RTS-a u Beogradu kada je ubijeno 16 radnika te televizije, a uništena je i zgrada državne televizije u Novom Sadu, koja je prethodno bila ispražnjena. Materijalna šteta se procenjuje na oko milijardu i sto miliona dolara. U jugoslovenski eter za vreme bombardovanja više puta su se

ubacivali programi radio i TV NATO-a koji su se emitovali iz "avaksa", a u tu svrhu je korišćena i mobilna tehniku u blizini jugoslovenske granice, iz nekih susednih zemalja.

U zoru 23. aprila, bombe NATO-a su pogodile zgradu emisione tehnike RTS-a u Beogradu, kada je program te najmoćnije propagandne državne mašinerije prekinut na nekoliko sati, ali je kasnije uspostavljeno alternativno emitovanje. Zahvaljujući prethodnom rušenju tv repetitora RTS-a širom Srbije, program tog medija se više ne vidi na teritoriji većeg dela republike. Zaposleni u RTS-u nezvanično tvrde da su poginuli u toj zgradi zapravo poslužili kao "ljudski štit", jer im nije bilo dopušteno, pod pretnjom otkaza, da izostanu sa posla, iako je napad na sedište te televizije bio očekivan.

Prethodno je bombardovana i uništena poslovna zgrada na Novom Beogradu (bivša zgrada CK), u kojoj je bilo smešteno sedam medija. Među njima su bili TV Pink, čiji je vlasnik istaknuti član JUL-a, i radio i tv Košava, čija je vlasnica i glavna urednica Marija Milošević, kćer jugoslovenskog predsednika. U toj zgradi, međutim, niko nije poginuo, budući da je blagovremeno ispražnjena. Bombardovanje režimskih medija i pogibija zaposlenih izazvali su opštu osudu u svetu, zbog čega su protestovali Repoteres sans frontieres, Amnesty international, IFEX, IFJ i mnoge druge organizacije za zaštitu slobode medija.

Iako je državna televizija praktično onemogućena da na teritoriji Srbije i SRJ emituje sa svojih predajnika, njeni čelnici su brzo uspeali da programom pokriju čitavu teritoriju Srbije. To je obezbeđeno zahtevom svim lokalnim i privatnim radio i televizijskim stanicama da reemituju udarne informativne emisije "Dnevnik". Budući da su neke radio i televizijske stanice, poput beogradskog Studija B, okončanje bombardovanja prepoznale kao znak da reemitovanje emisija RTS-a više nije neophodno, vlasti su nekoliko puta intervenisale tako da se "preporuka" zapravo pretvorila u naredbu.

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) protestovala je 20. juna zbog prakse Saveznog ministarstva telekomunikacija da radio i televizijskim stanicama u Srbiji izdaje naredbe da reemituju informativne sadržaje državne Radio-televizije Srbije (RTS). ANEM-a je ocenio da je takva praksa "neshvatljiva u produženom ratnom stanju koje se u Jugoslaviji ne ukida" i da Savezno ministarstvo telekomunikacija nema nikakvo ustavno ili zakonsko ovlašćenje da naređuje medijima u Srbiji šta će emitovati, a šta ne.

Uređivački koncept

Iako je prestanak bombardovanja doneo neznatno olakšanje medijima u zemlji, vlasti su nastavile sa pritiskom na medije, doduše nešto manje snažnim i vidljivim. Smanjenje pritiska na medije poklopilo se sa najavom Srpske radikalne stranke da će izaći iz koalicije sa socijalistima i JUL-om, zbog prihvatanja mirovnog sporazuma za Kosovo, kojim je prihvaćeno povlačenje vojske i Policije iz pokrajine, i raspoređivanje međunarodnih snaga. Radikali svoju pretnju nisu ostvarili, ali je nesloga unutar vlasti omogućila labavljenje pritiska na medije, tako da su mnogi to iskoristili za povratak na raniju uređivačku politiku. Dešavalo se da poneki listovi (*Danas*, *Vreme*) ne budu danima cenzurisani. Dva poslednja broja nezavisnog nedeljnika *Vreme*, od 10. i 17. juna, nisu cenzurisana, što se odrazilo na sadržinu lista. Između ostalog, *Vreme* je u poslednjem broju objavilo opširnu priču o ubistvu Ćuruvije, kakva se nije mogla nikada pročitati u srpskim medijima od kako je taj izdavač ubijen početkom aprila. *Blic* i *Danas* su počeli da objavljuju izjave predstavnika takozvane demokratske opozicije u Srbiji, koji traže prevremene izbore i smenu vlasti, odgovorne za stradanje ljudi i razaranje zemlje tokom bombardovanja. Još krajem maja, *Vreme* je objavilo komentar Teofila Pančića u kojem je snažno kritikovan provladin list *Politika Ekspres*, u kojem su prozvani novinari-saradnici stranih radio stanica kao izdajnici i petokolonaši.

Strah i samocenzura su ipak bili na delu u dva slučaja u srpskim medijima: prvi put kada je u Hagu, 27. maja, podignuta optužnica protiv jugoslovenskog predsednika Slobodana Miloševića i još četvorice srpskih zvaničnika, i drugi put kada je 15. juna, Sveti arhijerejski

sinod Srpske pravoslavne crkve objavio zahtev da Milošević i Savezna vlada podnesu ostavke, zbog katastrofalne domaće politike koja je dovela do propasti srpske nacije.

Hašku optužnicu objavili su, po Beti (koja je jedini srpski medij koji u Hagu ima dopisnika), samo tri dnevna lista u Beogradu: *Danas*, *Blic* i *Glas javnosti*. Jedino je *Danas* tu informaciju objavio na prvoj strani, a druga dva na unutrašnjim kao malu vest. Beogradska radio televizija Studio B tu je informaciju objavila samo u prvoj emisiji večernjih vesti, da bi kasnije informaciju o tome izbacila iz programa. Ostali mediji su tu informaciju potpuno ignorisali, da bi je objavili "indirektno" kroz seriju negativnih reagovanja stranaka u vlasti i državnih institucija, i uz korišćenje formulacija o "instrumentalizovanom" sudu u Hagu i optužbama "protiv najvišeg državnog rukovodstva".

Saopštenje Sinoda objavila je u celini Beta, a u kratkim bitnim izvodima *Danas* i *Blic*. Ostali listovi objavili su samo one delove tog saopštenja u kojima se upozorava na teški položaj Srba na Kosovu. Naknadno, ostali mediji su objavili negativna reagovanja na mešanje crkve u nadležnosti koje nisu njene. Državna *Borba* je objavila komentar direktora Živorada Đorđevića u kojem se snažnoj kritici izlaže i partijarh SPC Pavle, i sama crkva, za koju je napisao da se "sve manje bavi crkvenim poslovima".

Posle zatvaranja Radija B92, njegovu ulogu u informisanju beogradske javnosti je u dobroj meri preuzela Radio televizija Pančevo. Kao ni radio B92, ni ta se stanica ne može čuti u svim delovima Beograda. Ipak, njena važnost time nije manja. Radio Pančevo je svo vreme vazdušnih udara zastupao umeren i profesionalan uređivački koncept, i nije, kao svi ostali elektronski mediji, koristio formulacije koje su vlasti preporučivale medijima. Preporuke koje su tražene od medija podrazumevale su da se nikada ne kaže "avijacija NATO-a" već "zločinačka alijansa", ili "agresorska soldateska". Takođe, ne "implementacija mirovnog sporazuma", nego "navodni sporazum u funkciji okupacije, američkog imperijalizma i hegemonizma", itd. Takve formulacije obilato su koristili svi državni mediji, pre svega RTS, ali i Studio B.

Nijedan medij u Srbiji nije sam obustavio izlaženje tokom vazdušnih udara. Jedan broj članova Local press-a, koja obuhvata preko 30 periodičnih listova, i koji su imali ukupan tiraž od 300.000 primeraka, proradio je izlaženje zbog problema sa distribucijom i hartijom, ali i zbog bojazni od cenzure. *Nedeljni telegraf*, *Svedok* i *Argument* zbog istih razloga nisu izlazili redovno. Novinska agencija Fonet je početkom juna saopštila da će obustaviti rad, ali je naknadno saopštila da će nastaviti da funkcioniše "na minimumu", jer ima finansijskih problema i problema sa strujom.

Vlasti su, međutim, nastavile da arbitrarno zatvaraju medije. Inspektor Saveznog ministarstva za telekomunikacije oduzeo je u noći između 12. i 13. juna deo predajne opreme Televizije Mladenovac i naložio toj televiziji da prekine emitovanje programa, uz obrazloženje da ne poseduje odgovarajuće dozvole i da nije učestvovala na konkursu za dodelu frekvencija. Ta televizija je bila deo beogradskog Studija B, ali sa sopstvenim lokalnim nezavisnim programom.

Sa oživljavanjem političke aktivnosti demokratskih snaga u Srbiji, pojačavaju se i zahtevi za oslobađanjem medijskog prostora. Taj proces će svakako ići sporo i biti u direktnoj vezi sa političkom situacijom. Kontrola medija bila je uvek jedan od prioriteta vlasti.

Jedan od lidera vanparlamentarne opozicije Zoran Đinđić najavio je otvaranje satelitske televizijske stanice čije će sedište biti u Crnoj Gori a koja će "pokušati da probije informativnu blokadu u Srbiji". Ta stanica bi, prema rečima Đinđića, trebalo da okupi novinare koji su usled pritisaka režima i gašenja medija izgubili posao u Srbiji.

Kazne albanskoj štampi na Kosovu

Krajem decembra prošle godine Ministarstvo za informacije Srbije upozorilo je šest prištinskih listova na albanskom jeziku da svoju uređivačku politiku "usklađe sa Zakonom o informisanju" Srbije ili će u suprotnom protiv njih biti podnete krivične ili prekršajne prijave.

Ministarstvo je obavestilo te listove da je uvidom u njihove tekstove "utvrđeno da se njima direktno podstiče terorizam, poziva na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne celovitosti i nezavisnosti Srbije i SRJ, kršenje zajamčenih sloboda i prava čoveka i građanina, odnosno izaziva nacionalna ili verska netrpeljivost i mržnja".

Upozoreni su listovi *Koha ditore*, *Bujku*, *Zeri i dites*, *Fjala i Jole*, *Koha i Kosova sot*.

Okružno javno tužilaštvo u Prištini pokrenulo je potom, u martu ove godine, na zahtev Ministarstva za informisanje Srbije, prekršajne postupke protiv nekih od tih listova. Prištinski dnevnik na albanskom *Kosova sot* 12. marta, a dnevnik *Gazeta Šćiptare* 16. marta kažnjeni su sa po 1.6 miliona dinara zbog objavljivanja kalendara sa slikama pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova (OVK), čime su počinili prekršaj "izazivanja verske i nacionalne mržnje i netrpeljivosti", ili, kako je to ministar za informisanje Aleksandar Vučić obrazložio, zbog "reklamiranja terorista".

Redakcija prištinskog dnevnika na albanskom *Kosova sot* objavila je 17. marta da će privremeno obustaviti izdavanje lista, jer je finansijska policija zabranila njegovu prodaju. Oba lista prestala su da izlaze 22. marta jer nisu bili u mogućnosti da plate visoke poreze koje su im vlasti odredile.

Prištinski nedeljnik na albanskom *Kombi* kažnjen je 21. marta sa 1.6 million dinara zbog kršenja Zakona o informisanju. Redakcija lista *Koha ditore* kažnjena je 22. marta sa 410.000 dinara, a glavni i odgovorni urednik tog lista Baton Hadžiu sa 110.000 dinara pošto je sudija za prekršaje u Prištini ocenio da je list prekršio zakon o informisanju Srbije.

U obrazloženju zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, ministarstvo je ocenilo da je taj list člancima "Sada Kosovo očekuje lociranje NATO trupa" i "Taći pozvao srpski narod da se distancira od režima", sa podnaslovom "Ono što se dešava na Kosovu je genocid", od 19. marta 1999. godine - prekršio član 67 republičkog Zakona o informisanju. Ovaj član zabranjuje objavljivanje informacija kojima se poziva na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušava teritorijalna celina i nezavisnost zemlje, i širi nacionalna, rasna i verska mržnja.

Dnevnik *Koha Ditore*, koji je do kraja marta izlazio u Prištini, nastavio je 25. aprila, uz odobrenje makedonskih vlasti, da izlazi u Tetovu.

(Aleksandra Ranković, BETA specijalno za SAFAX)

Povratak na Kosovo

Problem media na Kosovu datira od dolaska Slobodana Miloševića na vlast i ukidanja autonomije Kosova 1989. godine, kada su policajci nasilno upali u prostorije Radio Televizije Priština, čije su slike prenijele sve važne TV kuće širom svijeta. Kasnije, sudbinu televizije su doživjeli i ostali mediji, od *Rilindje*, lista koji je poslije 50 godišnje tradicije morao prestati izlaziti, a koji je u to vrijeme bio jedini dnevni list na albanskom jeziku. Poslije su na red došle lokalne radio postaje, koje su funkcionirale u svim većim gradovima, dosta uspješno na oba jezika - srpskom i albanskom. Bilo ih je šest, u Prizrenu, Đakovici, Peći, Mitrovici, Gnjilanu i Uroševcu. Međutim, i iz njih su Albanci nasilno izbačeni ili su poslije postavljanja novih neprihvatljivih uvjeta rada od režimskih direktora, sami napustili svoja dugogodišnja radna mjesta.

Poslije ovoga, slobodno se može reći, kosovske Albance je obuhvatio totalni medijski mrak. Mnogi su mišljenja da je upravo ovo stanje navelo kosovske Albance da masovno kupuju satelitske antene, kako bi se informirali o tome šta se događa na Kosovu, ali i ostalim dijelovima tadašnje Jugoslavije.

U takvoj situaciji, novinari i čelništvo Demokratskog Saveza Kosova, koji je u ono vrijeme bio glavna politička partija Albanaca, postigli su dogovor sa uredništvom Radio Zagreba, da im se ustupi pet minuta programa, od 22 do 22,5, svakim danom. Taj program trajao je skoro godinu dana da bi se poslije toga ukinuo, iz do danas neznanih razloga.

***Koha Ditore* – najčitaniji dnevnik**

Poslije pada 50 godišnjeg komunističkog režima u Albaniji, kada je na vlast došao Sali Beriša i njegova Demokratska Partija, vlada Kosova u izbjeglištvu Bujara Bukošija, koja je već tada funkcionirala u Njemačkoj, u dogovoru sa vladom Albanije, pokreće dva sata satelitskog programa na TVSH (Albanska Radio Televizija). Ovaj program već devet godina sami finansiraju kosovski Albanci. Interesantno je napomenuti da je do rata shema programa bila pretežno informativna, ali i sa dosta dokumentarnih i zabavnih emisija.

Kad je riječ o pisanim medijima, poslije zabrane jedinog dnevnog lista na albanskom jeziku *Rilindja*, nekolicina novinara ove kuće, prebacilo se u list *Bujku*, koji se do tada bavio pretežno poljoprivrednom problematikom. Dio redakcije otišao je u Albaniju, a dio u Švicarsku, da bi tamo djelovali i dalje štampali *Rilindju* u deset tisuća primjeraka.

Krajem 1997. poznati kosovski intelektualac i političar Veton Suroi, uz pomoć Soros Fondacije, osniva dnevni list na albanskom jeziku *Koha Ditore*, koji ubrzo postaje najčitaniji list među Albancima na Kosovu, ali i šire. Sakupivši dosta mladu ekipu novinara entuzijasta, koji su govorili po nekoliko stranih jezika, i uz Suroino stručno vođstvo, *Koha Ditore* postaje glavni izvor informiranja i za mnogobrojne novinare širom svijeta. Takva *Koha Ditore*, ali i njeni novinari, ubrzo postaju trn u oku beogradskom režimu, zbog čega su često šikanirani i kažnjavani od strane vlasti, što novčano, što mnogobrojnim "informativnim razgovorima".

Uz *Bujku* i *Kohe Ditore*, treba napomenuti i ulogu *QIK-a* (Kosovski Informativni Centar), koji je bio neka vrsta telegrafске agencije kosovskih Albanaca. Osnivači je bio Demokratski Savez Kosova, a Centar je uspješno vodio, sada već ubijeni, direktor Enver Maljoku. Ovaj centar je dugo godina bio najcitiraniji izvor sa Kosova širom svijeta.

Ovoj grupi novinara treba dodati i novinare dopisnike sa Kosova, koji su radili za razne medijske kuće širom svijeta, od Glasa Amerike, Deutsche Velle, Slobodne Evrope, Radio BBC-a i ostalih, do medija iz bivših republika Jugoslavije. I oni su često bili meta režima. Većina od njih je radila sve do početka Nato bombardiranja, kada su, ukoliko se nisu na vrijeme izvukli, postali glavna meta za odstrel na Kosovu od strane srbijanskih vojno-policijskih i paramilitarnih snaga.

Tokom ovih deset godina nešto bolja situacija bila je sa tjednom štampom, jer na Kosovu su u kontinuitetu izlazili *Zeri i Rinis*, poznati kulturno politički magazin, zatim *Kosovarja*, tjednik koji se pretežno bavio ženskom problematikom, te dva novo formirana tjedna magazina *Gazeta Sqipatre* i *Kombi*.

Sukob oko RTV Prištine

Sada, poslije potpisivanja dogovora između Kontakt Grupe i SRJ, kada se Albanci sa Kosova masovno vraćaju svojim kućama, sa njima dolaze i novinari. Međutim, njihove redakcije, kao uostalom i veliki broj drugih preduzeća i firmi su opljačkani. Izuzetak čine lokalne radio postaje koje su u dobrom stanju, i koje su već počele da rade. Evropska komisija

je upravo objavila da će dati hitnu pomoć od 700 hiljada eura kao pomoć kosovskim novinarima i za objektivno informisanje iz SR Jugoslavije.

Što se tiče Radio Televizije Prištine, kao najveće medijske kuće, stanje je mnogo komplikovanije. Dok je većina Srba iz ostalih gradova napustila svoje kuće iz straha od pripadnika OVK, i pored apela NATO snaga da će ih zaštititi, u Prištini je ostao značajan dio Srba. Oni se nalaze na svojim radnim mjestima, pa često dolazi do konfliktnih situacija kada se tamo vraćaju radnici albanske nacionalnosti. Tako je stotinu novinara Albanaca, koji su u prošli četvrtak pokušali da nasilno uđu u prostorije Radio Prištine, bilo spriječeno od pripadnika KFOR-a. "Situacija je bila dosta konfliktna, pošto su neki od radnika bili naoružani, međutim, mi smo ih uspjeli razoružati", rekao nam je major Jan Serap, jedan od zamjenika komandanta prisutne jedinice KFOR-a. Za sljedeće dane najavljen je sastanak sadašnjeg direktora Radio Prištine, Miladina Jovića i trojice predstavnika ove grupe albanskih novinara. "Razgovori će se voditi preko jednog posrednika, da bi kasnije oni bili direktni među predstavnicima Srba i Albanaca", dodao je major Serap.

Kako saznajemo, zgrada *Rilindje*, koju su Srbi poslije nasilnog preuzimanja pretvorili u javno poduzeće Panorama, skoro čitava je pokradena, te se ne zna kada će biti osposobljena za rad. *Koha Ditore* se već blizu mjesec dana štampa u Skoplju i dijeli gratis, prvobitno albanskim izbjeglicama u Makedoniji i Albaniji, a sada i u svim kosovskim gradovima. Kako saznajemo, vođstvo ovog lista traži nove prostorije u Prištini, te se ubrzo očekuje njegovo preseljenje na Kosovo. Skoro svi dopisnici koji su radili za medijske kuće van Kosova, i dalje izvještavaju za iste kao i prije.

Trebaće vremena da se medijska infrastruktura na Kosovu, poslije desetogodišnjeg sistematskog uništivanja vrati u prijašnje stanje. Ipak se stiče utisak da je proces uspostavljanja novog medijskog ambijenta na vidiku. Novinari profesionalci se nadaju da će se informativni sistem na Kosovu uspostaviti sa što manje konfliktnih situacija.

(Moni Zhubi, SAFAX)

Medijska saradnja

ANEM BiH: prva krovna organizacija rtv stanica

U Neumu je pretprošlog vikenda (18. i 19. jun) održana osnivačka skupština Asocijacije elektronskih medija BiH (ANEM BiH). Riječ je o organizaciji kojoj će možda neko prigovoriti da formalno-pravno nije legalna, jer se u ovom trenutku ne može registrovati na nivou post-dejtonske Bosne i Hercegovine, ali je itekako legitimna i potrebna. Otuda je i prihvaćena, kako od dijela profesije, tako i od međunarodnih organizacija i agencija iz sfere medija, koje će pomoći da ANEM BiH dobije i svoje formalno-pravno utemeljenje.

Naime, udruživanje građana i poslovno udruživanje je nadležnost entiteta, pa se postavlja pitanje da li entitetski sud može registrovati asocijaciju koja u svom članstvu ima članove iz oba entiteta. Jos jedan dejtonski apsurd! Dok mnoge bosanske organizacije postaju punopravni članovi različitih integracija na regionalnom, evropskom i svjetskom planu, u Bosni se ne može naći rješenje da u istom poslovnom udruženju rade mediji iz oba entiteta. Neutemeljene su i zamjerke iz Republike Srpske da se u udruženje na nivou cijele BiH mogu udružiti samo odgovarajuća entitetska poslovna udruženja elektronskih medija. ANEM i njemu slična udruženja nisu državne institucije. To su interesna udruženja i ona ne moraju da slijede logiku državne organizacije.

Pripreme za osnivačku skupštinu započete su aprila ove godine, uz svesrdnu pomoć Internews-a i Međunarodne komisije za medije (IMC). Pozivi su upućeni svim rtv stanicama (preko 280), koje se nalaze u Registru Nezavisne medijske komisije (IMC). Odazvala se otprilike trećina rtv stanica. Nekoliko dana uoči osnivačke skupštine, poziv za bojkot svom članstvu uputila je Asocijacija elektronskih medija Republike Srpske (AEMRS), koja je formirana prije mjesec dana, a za sada okuplja 36 rtv stanica iz ovog entiteta. Bojkot nije uspio, jer su osnivačkoj skupštini prisustvovali predstavnici 21 radio i tv stanice iz RS.

Asocijacija je zamišljena da artikuliše i štiti zajedničke interese, kao što su:

- pokretanje inicijativa i pružanje savjeta u području medijske legislative;
- zaštita interesa članova asocijacije u odnosu na državu, upravu i sl. , naročito na području medijskog tržišta;
- zaštita intelektualne svojine članova asocijacije i autora;
- istraživanje medijskog tržišta, prijema programa, ispitivanje javnog mnjenja i sl.;
- unaprijeđenje tržišta, usvajanje savremenih tehnologija i medijskog softvera;
- edukacija kadrova, unaprijeđenje uslova rada, organizovanje festivala, konsultacija, seminara, panel diskusija itd.

Članstvo u Asocijaciji je dobrovoljno i nije smetnja sličnom organizovanju na drugim nivoima.

Za članove Predsjedništva Skupština je tajnim glasanjem izabrala predstavnike Radio Pegaza, Trebinje; Radio Kontakta, Banjaluka; NTV Hayata, Sarajevo; RTV Travnik, Travnik; Radio Valentina, Orašje; ATV Banja Luka i HRTV Kiseljak.

U Sud časti izabrani su predstavnici Radio Džungle, Teslić, Radio Osvita, Zvornik; Radio Bete, Zenica, Radio Tuzle, Tuzla i TV CV 7, Vitez. Predsjednik Suda časti je Zorana Petković, direktor Radio Osvita.

Za predsjednika Predsjedništva izabran je Elvir Švrakić, direktor NTV Hayat iz Sarajeva, a za predsjednika Skupštine ANEM BiH Adnan Osmanagić, direktor Radija Stari Grad, Sarajevo.

O k o m o n i t o r a / R e a g o v a n j a

Nije tačno

(“SRT - ignorisanje rada zajedničkih organa”, *Medijske novosti* br. 34)

Poštovani,

tražim da u prvom narednom izdanju “Novosti o medijima” objavite ispravku neistina napisanih u tekstu “SRT – ignorisanje zajedničkih organa” na str. 10 u broju 34, od 14. juna 1999. godine.

Od prošle godine SRT redovno u svim informativnim emisijama izvještava o radu zajedničkih organa, uglavnom u centralnom dijelu. Poslije emisije Novosti, u pravilu ide specijalni blok u kojem se daje pregled najmanje 10 minuta, zasjedanje oba Doma Skupštine BiH. Tako je bilo, na primjer, 8 juna, kada je zasjedao Predstavnički Dom. Da ste namjeravali objektivno pisati o SRT-u u sve ovo ste se lako mogli uvjeriti na jednostavan način – gledanjem našeg progama.

Netačna je i Vaša tvrdnja da je NATO vazдушna kampanja bila dobar izgovor SRT-u "da se rad zajedničkih organa sasvim potisne". Od 19. aprila do 10. juna, dakle dok je NATO najsnažnije udario po Jugoslaviji, u TV dnevniku, centralnoj informativnoj emisiji, na primjer, objavljeno je tačno 15 izvještaja sa sjednica zajedničkih organa. Za razliku od Vas mislim da pisanje "Novosti o medijima" upućuje na ružne anti-dejtonske pobude.

Generalni direktor SRT-a

Anđelko Kozomara

V i j e s t i

Bošnjačka televizija ponovo emituje

Bošnjačka televizija (BRT Int) je 18. juna, nakon što je od IMC-a dobila dozvolu za rad, ponovo počela sa emitovanjem. BRT Int je krajem marta ove godine počela sa emitovanjem programa, ali je na intervenciju IMC-a morala zaustaviti svoje emisione aktivnosti. Bošnjačka televizija je smatrala da je ova odluka političke prirode, jer međunarodnoj zajednici smeta televizija sa muslimanskim elementima. IMC je odbacila ovakvo tumačenje tvrdeći da BRT Int, kao novi medij, nije ispoštovala proceduru za dobivanje licence.

Nezavisna komisija za medije nastavlja sa izdavanjem dozvola elektronskim medijima u BiH. Do 23. juna je 190 radio i tv stanica dobilo licencu za emitovanje. Aplicirao je 271 elektronski medij iz oba entiteta.

SRT kažnjen zbog pristrasnog informisanja tokom NATO udara

Nezavisna komisija za medije (IMC) kaznila je Srpsku radio televiziju (SRT) sa 2000 DM zbog neistinitog informisanja o akcijama NATO-a u SR Jugoslaviji, te zbog netačnih izvještaja o ljudskoj katastrofi širom Kosova. IMC je ovakvu odluku donio nakon detaljnog uvida u informisanje SRT-a tokom prvih sedmica NATO udara po Jugoslaviji pri čemu je primjećen izuzetno pristrasan odnos prema srbijanskoj strani u sukobu, kao i iskrivljavanje činjenica. Takvo informisanje, po mišljenju IMC-a, doprinosi destabilizaciji same BiH i raspiruje negativistički stav prema međunarodnoj zajednici u Republici Srpskoj.

"Nismo očekivali da SRT ima blagonaklon stav prema NATO-u, ali je neophodno pravilno iznošenje činjenica" – rekao je zamjenik generalnog direktora IMC-a Robert Gillete saopštavajući u Sarajevu ovu odluku. On je naglasio da je kazna simbolična i izrazio nadu da će djelovati upozoravajuće.

***Glas nade* – list za invalidna lica**

U Goraždu je promovisan prvi broj lista *Glas nade* namjenjen osobama sa posebnim potrebama. List su pokrenula udruženja Goraždanskog kantona koja okupljaju invalidna lica poput distrofičara, oboljelih od cerebralne paralize, slijepih i slabovidnih kao i onih sa oštećenim sluhom. Osnovni smisao lista je da praktičnim savjetima pomogne ovoj kategoriji stanovništva i javno ukaže na njihove potrebe.

Kablovska TV u Banja Luci

U Banja Luci je pokrenuta kablovska televizija čiji je vlasnik lokalna privatna firma "WCT". Zainteresovani u urbanom dijelu Banja Luke potpisivanjem pristupnog ugovora sada su u mogućnosti da u svojim domovima imaju sliku svih zemaljskih televizija dostupnih na ovom području kao i dvadesetak poznatih satelitskih kuća među kojima su CNN, SKY i BBC.

Na pragu novog vijeka

☞SLUŠAJTE SVOJIM UŠIMA! ☞GLEDAJTE SVOJIM OČIMA! ☞MISLITE SVOJOM GLAVOM!

Savjet Media plan Instituta:

Prof. dr. Muhamed Nuhić, Hamza Bakšić (Sarajevo); Perica Vučinić (Banja Luka); mr. Lenart Šetinc (Ljubljana); prof. dr. Mario Plenković (Zagreb); mr. Louis de la Ronciere (Paris); mr. Aleksandar Todorović (Montreux); prof. dr. Slavo Kukić (Mostar); prof. dr. Miroљub Radojković (Beograd).